

Motion till riksdagen 2013/14:A6

av **Christina Høj Larsen m.fl. (V)**
med anledning av prop. 2013/14:104

Insatser för vissa nyanlända invandrares etablering m.m.

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i 9 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som inte innehåller hot om ekonomiska sanktioner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slutan kontanthantering inom detaljhandeln.

2 Propositionens innehåll

Regeringens proposition Insatser för vissa nyanlända invandrares etablering m.m. innehåller ett antal förslag som kan knytas till etableringsinsatser. Propositionen inleds med förslag om att en nyanländ invandrare som inte tar anvisat jobb "utan godtagbart skäl", inte ska ha rätt till fortsatta etableringsinsatser. Vidare föreslår man en ändring i etableringslagen som innebär att en etableringsplan får förlängas utöver 24 månader för en nyanländ som deltar i etableringsinsatser på deltid på grund av föräldraledighet. Ett annat förslag i propositionen innebär att prestationsbaserad stimulanssättning inom sfi (sfi-bonus) avskaffas. Regeringen föreslår vidare att en nyanländ som är familjemedlem till en person som har beviljats arbets- och uppehållstillstånd för högkvalificerad anställning, s.k. EU-blåkort, ska erbjudas samhällsorientering. Det föreslås också att föräldraledighetslagen justeras så att det tydliggörs att särregleringen för adoptivföräldrar "enbart avser ledighet som inte är beroende av att föräldrapenning tas ut samtidigt". Det finns även förslag från regeringen om en ändring i lagen om rätt till ledighet för att på grund av sjukdom prova annat arbete. Ändringen innebär "att dagar i sjukperioder ska läggas samman enligt motsvarande bestämmelse i socialförsäkringsbalken". I

Fel! Okänt namn på

propositionen meddelar även regeringen hur man vill hantera riksdagens tillkännagivande kring slutet kontanthantering inom detaljhandeln.

3 Bakgrund

Regeringen beslutade den 13 oktober 2011 att ge en särskild utredare i uppdrag att ”föreslå åtgärder för att öka arbetskraftsdeltagandet och påskynda etableringen på arbetsmarknaden för nyanlända utrikes födda kvinnor och anhöriginvandrare”. Utredningen, som antog namnet AKKA-utredningen, lämnade i oktober 2012 betänkandet Med rätt att delta – Nyanlända kvinnor och anhöriginvandrare på arbetsmarknaden (SOU 2012:69). Det har också tagits fram ett antal promemorior på samma tema: Förlängd etableringsplan efter föräldraledighet på deltid och ändring i lagen om samhällsorientering (Ds 2013:69), Ökat fokus på arbete för vissa nyanlända invandrare och avveckling av sfi-bonus (Ds 2013:61), Förändrade åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen (Ds 2013:36). Denna promemorias förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken har regeringen behandlat i propositionen Förändrade åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen (prop. 2013/14:4). Slutligen har man tagit fram promemorian Ändring i lagen (2008:565) om rätt till ledighet för att på grund av sjukdom prova annat arbete. Dessa arbeten utmynnar nu i propositionen 2013/14:104 Insatser för vissa nyanlända invandrades etablering m.m.

4 Etableringsinsatser

Den 1 december 2010 kom en ny lag om etableringsinsatser ”för vissa nyanlända invandrare”. Den innebar förändrade eller nya ansvarsområden för många parter. Arbetsförmedlingen, kommunerna, länsstyrelserna, Försäkringskassan, Migrationsverket m.fl. fick nya direktiv och ansvarsområden i och med den nya lagstiftningen. Dessutom infördes en helt ny aktör: etableringslotsen.

I direkt anslutning till besked om uppehållstillstånd ska den nyanlända (vuxna) personen få erbjudande om etableringssamtal med Arbetsförmedlingen. Detta ska utmynna i en etableringsplan som – i ett minimum – ska innehålla: svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering, arbetsförberedande insatser (t.ex. validering och praktik).

Det är Arbetsförmedlingen som utformar etableringsplanen tillsammans med personen och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer.

Varje nyanländ som deltar i de aktiviteter som ingår i etableringsplanen har rätt till etableringsersättning. Ersättningen är lika oavsett var i landet man bor. Arbetsförmedlingen beslutar om etableringsersättningen och Försäkringskassan betalar ut ersättningen.

I propositionen föreslår regeringen att dessa etableringsinsatser (och följaktligen ersättningen som kommer med dem) ska upphöra direkt om personen i fråga inte tar ett anvisat jobb ”utan godtagbart skäl”. Flera remissinstanser kritiserar regeringen – på goda grunder – att formuleringen ”utan godtagbart skäl” är otydligt och godtyckligt formulerad. Vänsterpartiet instämmer i kritiken. Regeringen för resonemanget att nuvarande system inte innehåller tillräckligt med ekonomiska incitament för att personen i fråga ska uppfylla de åtaganden, som upprättats i etableringsplanen. Man vill helt enkelt införa en bestraffning; det ska kännas om man inte tar det jobb man anvisas. Det är en logik sprungen ur den borgerliga regeringens sätt att tolka arbetslinjen. Vänsterpartiet avvisar helt det här resonemanget. Att dra in försörjningen för den nyanlände leder till att denne blir hänvisad till försörjningsstöd och blir försatt i en situation som gör det än svårare att inkluderas och integreras i det svenska samhället. Riksdagen bör avslå regeringens förslag om ändring i 9 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Detta bör riksdagen besluta.

För att underlätta nyanländas tillträde till arbetsmarknaden, vilket är etableringsinsatsernas uttalade, främsta mål, bör regeringen återkomma med förslag som inte innehåller hot om ekonomiska sanktioner. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Sluten kontanthantering i detaljhandeln

År 2011 fattade riksdagen beslut om att regeringen bör ta initiativ till att tillsammans med arbetsmarknadens parter utforma ett förslag till lag om sluten kontanthantering inom detaljhandeln. I propositionen meddelar regeringen hur man vill hantera riksdagens tillkännagivande. Det framgår att man inte har för avsikt att vidta några åtgärder för att ta fram en ny lagstiftning, vilket är högst anmärkningsvärt då regeringen är skyldig att följa riksdagens beslut. En lag om sluten kontanthantering i detaljhandeln skulle ha stor betydelse för att öka säkerheten och förbättra arbetsmiljön för butiksanställda. Regeringen grundar sitt beslut på en rapport från Arbetsmiljöverket, som säger att det finns tillräckliga möjligheter att ställa krav på sluten kontanthantering redan i dag. Handelns parter har olika syn på detta. På arbetsgivarorganisationen Svensk Handel är man nöjd, medan Handelsanställdas förbund fortsätter att driva frågan om att utöka kraven på sluten kontanthantering. Erfarenhet visar att antalet rån minskar i butiker som installerat slutna system, vilket är av stor betydelse för en generellt förbättrad arbetsmiljö inom detaljhandeln. Vi i Vänsterpartiet är inte nöjda med regeringens hantering av frågan. I syfte att minska antalet butiksrån och förbättra de anställdas arbetsmiljö, anser vi att regeringen bör ta ett förnyat initiativ till att, tillsammans med arbetsmarknadens parter, utforma ett förslag till lag om sluten kontanthantering inom detaljhandeln. Vad som ovan anförts om sluten kontanthantering inom detaljhandeln bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 24 mars 2014

Christina Høj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Jacob Johnson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)